

APLICACIÓ DE LES INTEL·LIGÈNCIES MÚLTIPLES A L'AULA D'ACOLLIDA. PROJECTE: "COM EXPLICAR UN LLIBRE?"

Núria Alart i Guasch

Professora de l'IES Olorda de Sant Feliu de Llobregat

RESUMEN

La teoría de las Inteligencias Múltiples de Howard Gardner nos proporciona un excelente marco teórico para este proyecto. "¿Cómo podemos explicar un libro? Este proyecto nos habla de como hacer una recensión de un libro con unos alumnos inmigrantes que asisten por segundo año a una clase de acogida. Se desarrolla una guía didáctica y una autoevaluación del proyecto después de su implementación, donde queda reflejada la influencia de la Teoría de las Inteligencias Múltiples en un aprendizaje significativo, junto con la motivación que da aprender utilizando las TIC dentro de un entorno cooperativo.

ABSTRACT

The theory of Multiple Intelligences by Howard Gardner provides an excellent theoretical frame to us for the project: How we can explain a book". This project is about how making a recession of a book with immigrant students who attend by second year a "welcome" classroom. It is developed a small didactic guide and a self-assessment of the project after its implantation, where it is reflected the influence of the theory of the Multiple Intelligences inside significant learning together with the motivation that gives to learn using the TIC inside a cooperative environment.

INTRODUCCIÓ

Els protagonistes d'aquesta activitat són els alumnes de l'aula d'acollida de l'Institut Olorda de Sant Feliu de Llobregat. Es tracta d'un centre d'Educació Secundària i Batxillerat de doble línia i titularitat pública (Generalitat de Catalunya). L'aula d'acollida està formada per uns vint alumnes procedents de diferents països com: Perú, Equador, Brasil, argentina, Cuba, Marroc, Xina i països de l'Est d'Europa.

Aquests alumnes nouvinguts escolaritzat ja per segon any a Catalunya no saben com podrien explicar un llibre en català. Tenien un problema a resoldre: Podrem llegir un llibre en català? Com l'explicarem un cop llegit? La professora ens aconsellarà un llibre per a llegir? Tenen un objectiu que és saber explicar un llibre un cop llegit, però no saben com arribar-hi. Caldrà doncs, per solucionar el problema d'aquests alumnes seguir un procés de solució. El primer pas d'aquest procés consistirà en "buscar un espai pel problema", és a dir, caldrà prèviament construir-ne una representació mental: "no sabem com llegir ni entendre un llibre en català" Seguidament, i com a segon pas, caldrà que els alumnes per tal d'iniciar la recerca de la solució generin hipòtesis de com trobar les solucions, això voldrà dir que manipularem aquestes representacions internes fins a dotar-les de significat conscient. Quan aquests fets s'aconsegueixin sabrem que "allò fins ara desconegut" i per tant problema, ha adquirit significat intel·lectual i per tant valor. Sabrem aleshores que el problema s'ha resolt.

OBJECTIUS

- Aprendre a resoldre problemes tot i utilitzant diferents estratègies.
- Utilitzar les Intel·ligències Múltiples com a mitjà per a resoldre un problema.
- Promoure un aprenentatge significatiu en els alumnes utilitzant, entre d'altres, les Intel·ligències Múltiples, la mediació de les TIC i la cooperació.
- Saber processar les informacions i treure'n conclusions.
- Reflexionar sobre el propi aprenentatge: les dificultats,

les estratègies adoptades i els resultats aconseguits.

- Utilitzar mètodes col·laboratius i d'ajuda mútua a l'hora de resoldre problemes.
- Conèixer característiques del propi aprenentatge.
- Conèixer els recursos propis per afrontar les dificultats.
- Obtenir informació sobre diferents tècniques d'estudi: La lectura.
- Potenciar el treball cooperatiu.

CONTINGUTS TREBALLATS

Continguts de procediments

- Lectura col·lectiva i silenciosa.
- Recerca als mitjans de tot allò que ens sigui interessant.
- Argumentació de diferents idees.
- Recollida i classificació de les informacions.
- Conclusions i acció consensuada cap a la resolució del problema.
- Comprensió i producció de diferents tipus de missatges orals i escrits (descripció, explicació, resum, conclusió...)
- Recerca de diferents fonts d'informació.
- Aplicació de les eines i estratègies necessàries per tal d'obtenir tota la informació a la que puguem accedir a través de la xarxa.
- Percepció i anàlisi de la informació rebuda i/o trobada.
- Avaluació final dels resultats.

Continguts de fets, conceptes i sistemes conceptuals

- Aprendre a llegir correctament un llibre: tècniques d'estudi.
- Les Intel·ligències Múltiples dels alumnes.
- Mapes mentals: avaluació inicial i avaluació final.
- La motivació.
- Processos i resultats d'aprenentatge: el portfoli.

Continguts d'actituds, valors i normes

- Autoestima. Confiança i seguretat en les pròpies possibilitats

- Autoreflexió. Compartir experiències i opinions amb els companys.
- Participació i iniciativa en les activitats. Audició i acció atenta i crítica.
- Valoració i motivació respecte a les informacions i continguts obtinguts mitjançant les noves tecnologies.
- Valoració tant del procés com del treball ben fet
- Cooperació i constància en el treball.

ACTIVITATS DESENVOLUPADES

Fase inicial

Presentació de l'activitat a partir de la conversa entre la professora i els alumnes.

En els primers acords consensuats, decidim: resoldre el problema, fer-ho en petits grups, utilitzar les Intel·ligències Múltiples, valorar el final del procés, si aquest aprenentatge significatiu ha estat possible i comprovant al final les nostres habilitats cognitives.

Realització de mapes mentals sobre allò què saben els alumnes sobre tècniques de lectura i lectura comprensiva abans de començar a resoldre el problema.

No hi pot haver un aprenentatge significatiu si no es crea un problema en l'alumne. L'aprenent ha de sentir una inquietud, una necessitat que el mogui a interessar-se per actuar i mitjançant l'actuació pugui arribar a buscar la solució al seu dubte. L'aprenentatge significatiu (de conceptes, procediments i actituds) a part d'iniciar-se a partir d'un problema s'ha d'arrelar també a partir d'allò que els alumnes ja saben.

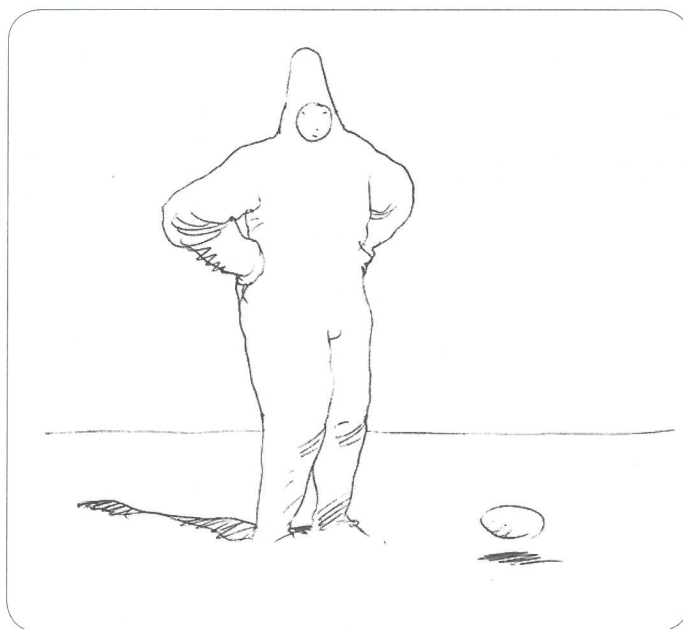
Fase de desenvolupament

- S'inicia la lectura conjunta del primer capítol entre tots els alumnes i la professora: "El comiat", del llibre: "De Nador a Vic" Tot aquest projecte es desenvolupa en el primer capítol del llibre. Amb una temporalització d'uns quinze dies, unes dotze hores setmanals. El llibre ens parla de la Laila, nascuda a la ciutat marroquina de Nador el 1977, va arribar a Vic amb la seva família quan tenia vuit anys. Aleshores va començar el procés d'adaptació a una nova cultura i a uns nous costums, però també es van desencadenar un seguit d'emocions que la marcarien per sempre. L'enyorança dels avis i els amics del Marroc, la preocupació per les dificultats econòmiques, la coneixença de nous amics a l'escola i a l'institut, la polèmica participació en proves esportives o el racisme latent en la recerca de la primera feina són només alguns dels episodis que la Laila, amb una enorme sensibilitat, va relatant en primera persona. És així com se'ns dibuixa la vida d'una noia que viu a cavall de dos móns que ella assumeix amb naturalitat i sent com a propis.
- Comentari general i debat-col·loqui sobre la lectura.
- Propostes per part de la professora a realitzar:
- Els alumnes es posaran en grups de dos a tres alumnes com a màxim.
- Cada grup podrà triar dues o tres de les següents propostes:
  - ✓ Elaboració d'un petit diàleg del comiat de la Laila i preguntes a fer a l'autora del llibre. Intel·ligència lingüística.
  - ✓ Buscar la melodia per a una cançó de comiat i cantar-la amb diferents acompanyaments d'instruments. Intel·ligència musical.
  - ✓ Fer dos itinerari amb cotxe de Nador a Sant

Feliu, un de llarg i un de més curt, comptant els quilòmetres, la benzina utilitzada, el preu del viatge i el temps que es tardarà en realitzar els dos itineraris. S'utilitzarà l'ordinador per a la recerca. Intel·ligència lògico-matemàtica.

- ✓ Construcció d'una maqueta amb plastilina de la casa de la Laila de Nador que ens descriu en el seu llibre. Intel·ligència visual-espacial:
- ✓ Representació del comiat de la Laila del poble de Nador amb disfresses i un petit diàleg elaborat pels alumnes. Intel·ligència cinètico-corporal:
- ✓ Fer un pannel didàctic amb fotografies de l'entorn proper natural de Nador i l'entorn natural proper de Sant Feliu. Sortida a la muntanya de St. Creu d'Olorda. Intel·ligència naturalista.
- ✓ Preparar la visita de l'autora: Laila Karrouch a l'Institut i l'estada a l'aula d'acollida, amb un petit esmorzar. Intel·ligència interpersonal.
- ✓ Fes un plànol de la teva casa o pis on vius, dibuixa i explica com seria la teva casa ideal elaborant un mural. Intel·ligència intrapersonal.

- Finalment els alumnes representen el comiat i canten la cançó inventada a la resta de companys dels diferents cursos de les aules ordinàries.

Fase de reflexió i seguiment

Un cop tothom triades les seves activitat a fer, ens vam adonar que podríem fer algunes entre tots els alumnes, com per exemple: la representació del comiat, del capítol 1 del llibre: "De Nador a Vic" i cantar la cançó entre tots. Veure DVD a l'adreça següent: www.xtec.es/nalart

Sobre el procés seguit a nivell de gran grup, es parla de: la identificació del problema, el procés de recerca de solucions, el suport de les Intel·ligències Múltiples per a potenciar els aprenentatges, les primeres millores, els principals canvis, les conclusions. L'estudi d'allò que s'ha interioritzat es plasmarà en el portfoli individual de l'alumne.

Fase final: Avaluació de l'activitat i reflexió final

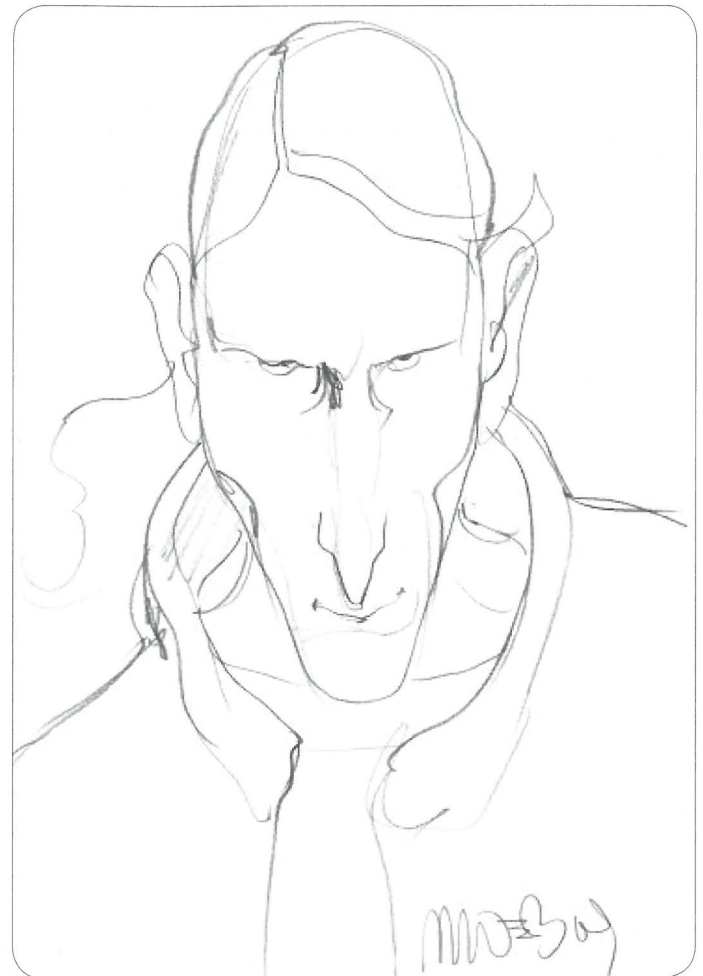
Des del punt de vista psicopedagògic es tracta d'un aprenentatge significatiu que parteix dels interessos dels alumnes i que necessita de la seva acció i participació. Es tracta d'iniciar una recerca per tal de comprovar unes hipòtesis inicials: "Com podem explicar un llibre en català?"

S'ha produït una interacció entre la informació inicial i la nova informació així doncs és evident que amb les Intel·ligències Múltiples, TIC, el treball personal, el treball en equip i l'ajuda de la mestra (ZDP) es produeix una reestructuració i reorganització dels models conceptuals existents produint-se una reconciliació entre les experiències prèvies i els nous models gràcies a diverses vies (lectura individual reflexiva, debat grupal, intercanvi d'idees entre altres estudiants treball de camp (fotografies, traspàs de dades a l'ordinador, creació de taules...). Aquesta doncs ha estat una interrelació activa, constructiva, col.laborativa, intencional, conversacional, contextualitzada i reflexiva. Fet que ha permès, fer participar a d'altres companys d'aquesta experiència, d'aquests coneixements i evidentment d'aquest aprenentatge.

AVALUACIÓ

La manera de puntuar aquest treball serà la següent: Quan es lliurin els treballs a la professora, aquesta valorarà seguint la graella d'avaluació que està a continuació. Veureu que aquesta consta de cinc apartats. Cadascun d'ells es valorarà amb 0, 1, 1,5 o bé 2 punts. Al final es posa la nota global i les observacions sobre tots els treballs.

- Incomplet = 0 punts
- Just = 1 punt
- Bé = 1,5 punts
- Excel·lent = 2 punts

	Incomplet	Just	Bé	Excel·lent	Nota
Treball en grup	No han estat capaços de treballar en grup.	Han treballat poc en grup.	Demostren que han treballat força en grup	El seu treball en grup ha estat molt bo des del principi.	
Organització de la feina	Han demostrat poca capacitat d'organització.	S'han organitzat acceptablement.	S'han organitzat bé dins el grup.	Han estat capaços de saber-se organitzar perfectament.	
Recerca informació	Han buscat poca informació.	Han buscat un mínim d'informació.	Es nota que han fet una bona recerca.	La recerca d'informació ha estat excel·lent	
Presentació dels treballs	Han fet una presentació fluixa.	Han fet una presentació acceptable.	Han fet una bona presentació.	La presentació és molt bona.	
Contingut de la presentació	Demostren poc coneixement respecte als temes treballats.	Demostren un coneixement parcial dels temes treballats.	Demostren un bon coneixement dels temes treballats.	Demostren molt coneixement dels temes treballats.	
Nota final i comentaris de la professora					

Els sis grups van donar un resultat d'una mitjana de 8,5 sobre 10 punts.

AUTOAVALUACIÓ DE L'ACTIVITAT DESPRÉS DE LA SEVA IMPLEMENTACIÓ

1. S'ha partit d'un problema generat en els alumnes?	Sí
2. Ha estat fàcil crear el problema	Per a la professora sí, ja que els alumnes estaven interessat en llegir un llibre en català.
3. Els procediments utilitzats (estratègies d'aprenentatge) han procurat un canvi o transformació en els alumnes.	Crec que sí. Ha estat una activitat que a la vegada ha generat més activitats. I totes elles orientades a la solució o descobriment del problema inicial a través de les Intel·ligències múltiples dels alumnes.
4. Han ajudat les Intel·ligències Múltiples a crear un aprenentatge significatiu.	Sí, ja que han ajudat a conduir l'activitat, processar la informació i posar en connexió la teoria i la pràctica
5. Els alumnes han reflexionat sobre el seu procés d'aprenentatge?	Sí. I a més, en general han estat capaços de destriar les activitats que més els han ajudat a aprendre durant el procés, gràcies al portfoli individual de l'alumne.
6. Grau de satisfacció pròpia i de l'alumnat respecte a l'assoliment dels objectius?	Molt alt.

CONCLUSIONS

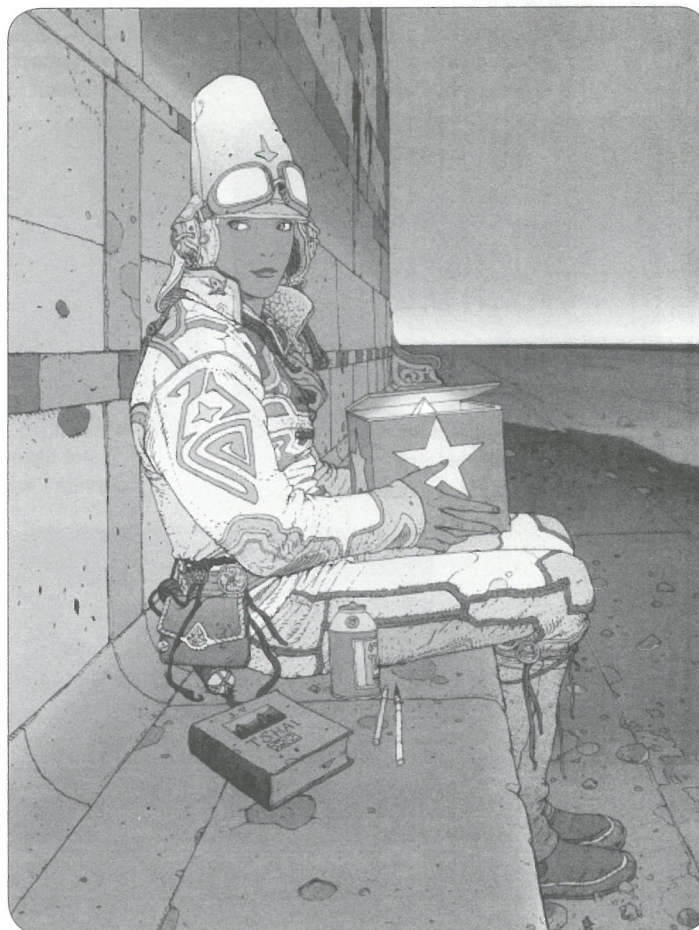
Podem dir que cada aprenent construeix el coneixement de manera personal. Hi ha molts factors que ajuden a la construcció del coneixement i entre ells ocupa un lloc molt important el procediment, és a dir, la manera o maneres mitjançant les quals l'alumne arriba a interioritzar els conceptes i se'ls fa seus. En aquest cas concret els procediments han estat rics i variats: les Intel·ligències Múltiples, lectures, intercanvi d'idees mitjançant debat, elaboració de mapes mentals, utilització de les TIC, confrontació de models, introspecció sobre la pròpia manera d'aprendre. Tots els procediments han desenvolupat en nosaltres un important treball cognitiu al mateix temps que han permès el desenvolupament de diferents intel·ligències. Tot això no hagués estat possible sense una ampliació i reestructuració de conceptes.

L'activitat: "Com podem explicar un llibre? S'ha produït un aprenentatge significatiu ja que hem partit del "problema de l'alumne" de la seva inquietud i del que ell volia saber, s'ha partit del que ell ja sabia: elaboració d'un mapa mental previ, s'ha propiciat en tot moment l'activitat de l'alumne, s'ha intercanviat el coneixement entre els nois i les noies (grups cooperatius), s'han facilitat als alumnes les ajudes necessàries en cada moment per ajudar-los a construir el propi coneixement (teoria de la bastida de Bruner), s'ha reflexionat sobre el propi procés d'aprenentatge contrastant d'una manera individual el que ja se sabia abans de començar l'estudi i el que se sap un cop finalitzat.

Hem pogut donar resposta al problema inicial: Com podem llegir un llibre en català? A partir d'arguments que hem pogut fer nostres amb el treball, l'estudi i l'observació.

Una de les idees més significatives és la de reconèixer que l'estudiant aprèn no tan quan captura i reproduïx la informació o la realitat sinó més aviat quan és capaç de transformar-la, en un procés en que la interacció social que el subjecte desenvolupa té un paper significatiu. Per això, cal partir d'un problema significatiu, dissenyar un conjunt d'activitats, establir una comunicació i per

tant una interacció social en un context significatiu, utilitzar les Intel·ligències Múltiples dels alumnes com a mediadores i instrument, potenciar-los habilitats com l'argumentació i la metacognició i bàsicament partir del que ells ja saben. En definitiva per ajudar-los a resoldre el seu problema he fet el que Ausbel (1978) diu: "Esbrini el que l'alumne ja sap i ensenyi'l consegüentment".

Referències bibliogràfiques:

ARMSTRONG, T. (2006): Inteligencias múltiples en el aula. Guia pràctica para educadores. Barcelona. Edit. Paidós.

CAMPBELL, L, CAMPBELL D. Y DEE DICKINSON (2000): Inteligencias Múltiples. Usos pràctics para la enseñanza y el aprendizaje. Edit. Troquel

GARDNER,H. (1995): Inteligencias múltiples. La teoría en la pràctica. Barna. Edit. Paidós.

GARDNER, H. (2000): El proyecto Spectrum. Madrid.Edit. Morata.

GARDNER, H. (2001): La educación de la mente y el conocimiento de las disciplinas. Lo que todos los estudiantes deberían comprender. Barcelona. Editorial Paidós.

GARDNER, H. (2001): La inteligencia reformulada. Las inteligencias multiples en el siglo XXI. Barcelona. Editorial Paidós.

GARDNER,H. (2005): Las cinco mentes del futuro. Un ensayo educativo. Barcelona. Editorial. Paidós Asterisco.

GOLDSTEIN, A. P. y col (1989) : Habilidades sociales y autocontrol en la adolescencia. Barcelona. Editorial: Martínez Roca

GOLEMAN, D. (1996): Inteligencia emocional, Barcelona. Edit. Kairós.

GONZALEZ LUCINI, F.(1993):Temas transversales y educación en valores, Madrid. Editorial: Alauda .

KARROUCH, L. (2004): De Nador a Vic.Barcelona. Edit.Columna Jove.

HERNÁNDEZ, F Y VENTURA, M. (2002): La organización del currículum por proyectos. El conocimiento es un calidoscopio. Barcelona. Editorial Graó.

MAIDEU, J.M.(1999): Necesitats educatives especials (12-16 anys) Edit Edebé.

MONEREO, C. (2002): Estrategias de aprendizaje. EDIUOC.

PRIETO,D.(2003):Las inteligencias múltiples. Diferentes formas de enseñar y aprender. Madrid. Editorial: Pirámide

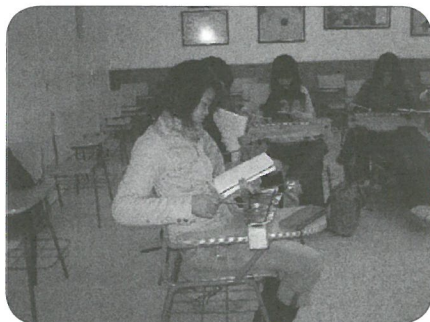
PRIETO,MªD. (2001): Inteligencias múltiples y currículum escolar. Málaga. Edt. Aljibe.

SHORES, F. Y GRACE, C. (2004): El portafolio paso a paso. Infantil y primaria. Barcelona. Editorial Graó.

ZABALA, A. (1999): Enfocament globalitzador i pensament complex. Una resposta per a la comprensió i intervenció en la realitat. Barcelona. Edit. Graó.

Correspondència amb l'autora: *Núria Alart i Guasch.*
 Professora de l'IES Olorda de Sant Feliu de Llobregat.
 E-mail: nalart@xtec.cat

ANNEX 1: Imatges de les diferents Intel·ligències Múltiples dels alumnes.

Intel·ligència musical
Tocant una partitura

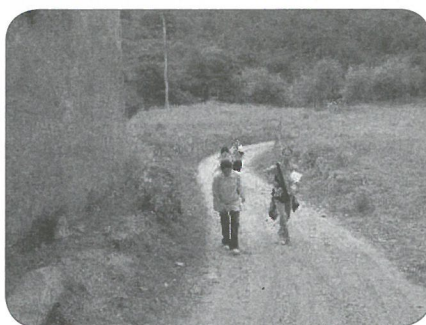
Intel·ligència visual-espacial
Construint la casa de la Laila

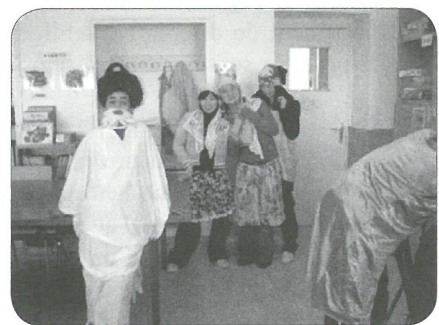
Intel·ligència Interpersonal
Conversant amb l'autora del llibre

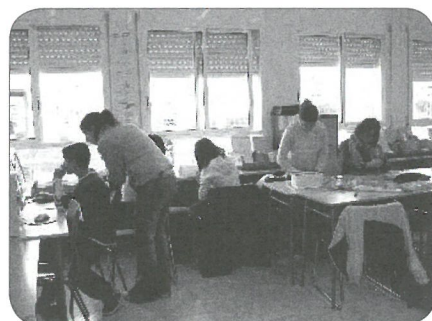
Intel·ligència Intrapersonal
Plànol de la teva casa ideal

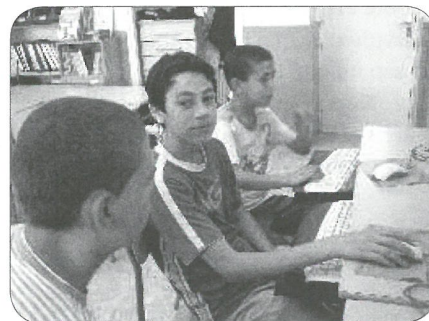
Intel·ligència naturalista
Observant l'entorn proper natural

Intel·ligència cinètico-corporal
Representació del comiat

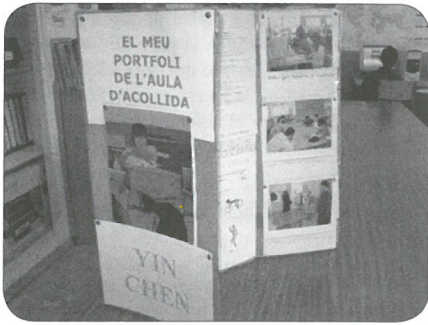
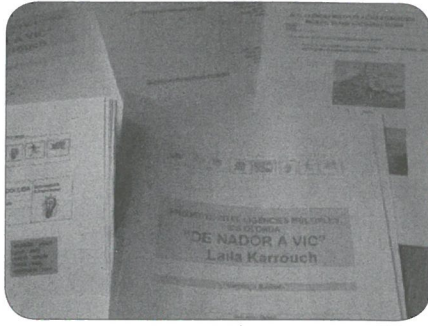
Intel·ligència lingüística
Preparant el diàleg de comiat

Intel·ligència lògico-matemàtica
Elaborant els dos itineraris del viatge

ANNEX2: Portfoli de l'alumne

Els alumnes de l'aula d'acollida realitzen el seu portfoli en format de panell didàctic o "display", encara que es poden utilitzar altres materials segons el context educatiu, com: les carpetes, fitxers, dossiers, CD, DVD, electrònic (e-portfolis), etc.

"Instrument que té com a objectiu comú la selecció de mostres de treballs o evidències de consecució d'objectius personals que,

ordenats i presentats d'una determinada manera, compleixen la funció de potenciar la reflexió sobre cadascuna de les pràctiques" Barbarà, 2005

"Aquesta qualitat de reflexió constant sobre el propi aprenentatge converteix el portfoli en un sistema d'avaluació coherent amb el marc de l'avaluació continuada i formativa". Coll, 2004

